

Konsten att välja rätt lås till säkerhetsskåp

Låset är en liten men avgörande detalj när det gäller säkerhetsskåp. Fel lås kan ge allvarliga tekniska och juridiska problem. Grunden är att välja ett lås som är godkänt för det aktuella skåpet, men det är även viktigt att noggrant tänka igenom hur skåpet ska användas.

För vanliga dörrlås finns en nordisk och en europeisk standard, men när det gäller lås till säkerhetsskåp finns det en

smärre djungel av olika mått och standarder. Och långt ifrån alla lås passar till alla säkerhetsskåp.

Marknadens allra enklaste skåp är redan från början försedda med ett lås som sällan kan bytas. När det gäller skåp av högre kvalitet finns vanligen ett urval av lås som är godkända för respektive skåp. Förteckningen över godkända lås utgör en del av säkerhetsskåpets certifieringsdokumentation.

Säkerhetsskåp testas och godkänns

enligt någon av dagens EN-standarder. Standarderna revideras vart femte år av standardiseringskommittén TC263. Skåpets klassning beskriver dess motståndskraft mot yttre påfrestningar, exempelvis en kapskiva av en viss storlek, en gaslåga under ett visst antal minuter och ett fall från viss höjd.

ETT LÅS TILL SÄKERHETSSKÅP testas minst två gånger enligt minst två olika standarder. Dels enligt den särskilda

normen för lås, EN1300, dels enligt normen för de skåp det ska användas i. Grunden för att ett lås ska kunna godkännas för montering i ett skåp är att låsets konstruktion är anpassat till skåpets regelverk.

– Förteckningen över godkända lås är en del av säkerhetsskåpets certifieringsdokument. Att montera ett lås som inte är godkänt för det aktuella skåpet är att gå utanför certifieringen. Certifikatet blir då ogiltigt, säger Myriam Bevilion, Produktchef för säkerhetsskåp i Gunnebo.

Den som monterar ett lås som inte är godkänt för ett visst skåp, tar stora risker, både tekniskt och juridiskt.

–Tekniskt kan det antingen innebära att låset blockeras eller att obehöriga enkelt kan öppna skåpet. Den juridiska konsekvensen av att gå utanför skåpets certifiering är att försäkringsbolaget inte ersätter stöld ur skåpet, säger Pieter de Vlaam, certifieringsansvarig inom Säker Förvaring på Gunnebo samt medlem av standardiseringskommittén TC263.

DE FLESTA SÄKERHETSSKÅP är certifierade för ett tiotal olika lås, såväl mekaniska lås som elektroniska. Mats Rydén, Produktchef för elektroniska lås i Gunnebo, uppskattar att ungefär en fjärdedel av de befintliga säkerhetsskåpen i Europa är försedda med minst ett elektroniskt lås. Men av nyförsäljningen har drygt hälften av alla säkerhetsskåp som levereras i Europa minst ett elektroniskt lås. Ett växande antal innehavare av äldre säkerhetsskåp väljer också att ersätta eller komplettera äldre, mekaniska lås med elektroniska.

– I extremt tuffa miljöer med mycket kyla, fukt, sand eller damm kan det mekaniska låset fortfarande vara ett föredra framför ett elektroniskt lås. Nackdelen är att man har problem om nyckeln kommer bort eller blir stulen. Ett elektroniskt lås kan snabbt programmeras om ifall koden kommer på awägar eller om man inte längre vill att en person ska kunna öppna säkerhetsskåpet, säger Mats Rydén.

ELEKTRONISKA LÅS introducerades på

marknaden för ett 15-tal år sedan och har successivt utvecklats och förfinats. Idag finns allt från enklare, strömsnåla lås med en handfull koder till sofistikerade lås för flera användare och med fler funktioner.

Koden som är grunden i alla elektroniska lås kan kombineras med fingeravtrycksläsning eller elektroniskt chip. Vissa lås har även utläsningsminne för registrering och loggning av olika händelser.

– Till de vassaste låsen går det att ansluta över 50 olika användare som har tillgång till skåpet under olika tider på dygnet och med olika förutsättningar. Affärskedjor och företag med kontor på flera orter kan ha nytta av ett lås som kan fjärradministreras via IP. Vissa lås gör det möjligt att erbjuda exempelvis värdetransportörer tillträde till skåpet med hjälp av engångskoder, säger Mats Rydén.

MEN VASSAST ÄR INTE alltid bäst. Konsten är att välja rätt lås i förhållande till miljö och skåpets användningsområde.

– Grunden är att definiera användningsproceduren; vem ska ha tillgång till säkerhetsskåpet, för vilket eller vilka ändamål och hur ofta kommer skåpet att öppnas, säger Myriam Bevilion.

Ett företag som ska öppna sitt skåp 20–25 gånger per dag behöver en annan typ av lås än den som öppnar skåpet en gång per dag – annars tar batteriet snabbt slut.

Nästa steg är att överväga om varje person endast ska ha tillträde till skåpet en viss tid på dygnet, veckan eller året, samt hur viktigt det är att kunna registrera och logga händelser för att i efterhand kunna kontrollera vem som öppnat skåpet vid en viss tidpunkt.

– Andra viktiga frågor är om skåpet ska placeras inomhus, utomhus, i källaren, eller i ett backoffice-rum samt om platsen är försedd med larm, CCTV-övervakning eller annan säkerhetsutrustning, säger Myriam Bevilion. ■

TEXT: LEENA SEKKAT

LÄR DIG MER OM LÅS

Gunnebo Training Center arrangerar under 2009 ett antal låskurser för medarbetare och kunder. En kurs tillägnas Gunnebos egenutvecklade XN-serie, andra kurser fokuserar på såväl grundläggande som avancerad kunskap.

- Första kursen fokuserar på grundläggande kunskap om och definition av olika typer av lås.
- Andra kursen fokuserar på elektroniska lås av olika fabrikat.

FYRA STEG TILL RÄTT LÅS

1. Hur många personer behöver ha tillgång till skåpet?
2. Användarhierarki?
3. Hur ofta kommer skåpet att öppnas? Ska det kunna öppnas vid alla tidpunkter?
4. Konsten är inte att köpa det mest sofistikerade låset, utan att köpa rätt lås, det lås som passar din specifika applikation.

För mer information, kontakta ditt lokala Gunnebokontor.
www.gunnebo.com